

REGULIUOJAMO NŠG PATIRTIS: Konkurencija surištomis rankomis

UAB „Pramonės energija“ direktorius

Gediminas Uloza

2016-05-23

e-energija grupė: unikali patirtis šilumos sektoriuje

ŠILUMOS TIEKIMAS

Nuo 1999 m.

Akmenės energija
Trakų energija
Miesto energija
(Klaipėdos LEZ)

REGULIUOJAMA NŠG

Nuo 2014 m.

Petrašiūnų katilinė
(Kaunas)
Pramonės energija
(Vilnius)

NEREGULIUOJAMA NŠG

Nuo 2005 m.

Pramonės energija
(Klaipėda)

- Daugiau kaip 10 metų patirtis gaminant šilumą iš biokuro
- Vienintelis privatus užsienio investuotojas Ukrainos šilumos tiekimo sektoriuje
- Lietuviška patirtis transformuojant post-sovietinius šilumos ūkius

Reguliuojamos konkurencijos sąlygos

ŠILUMOS TIEKĖJAS

UŽTIKRINAMA fiksuota
ilgalaikė investicijų grąža

Pelnas priklauso nuo
investuoto nuosavo kapitalo
Aukcionų rezultatai iš esmės
neįtakoja grąžos

REGULIUOJAMA MONOPOLIJA

Maža rizika

Ribota investicijų grąža

REGULIUOJAMAS NŠG

APRIBOJAMA ilgalaikė
investicijų grąža

Nesuteikiamos jokios
garantijos
Aukcionai tiesiogiai įtakoja
rezultatus

REGULIUOJAMA KONKURENCIJA

Didelė rizika

Ribota investicijų grąža

NEREGULIUOJAMAS NŠG

NERIBOJAMA grąža

Nesuteikiamos jokios
garantijos
Aukcionai tiesiogiai įtakoja
rezultatus

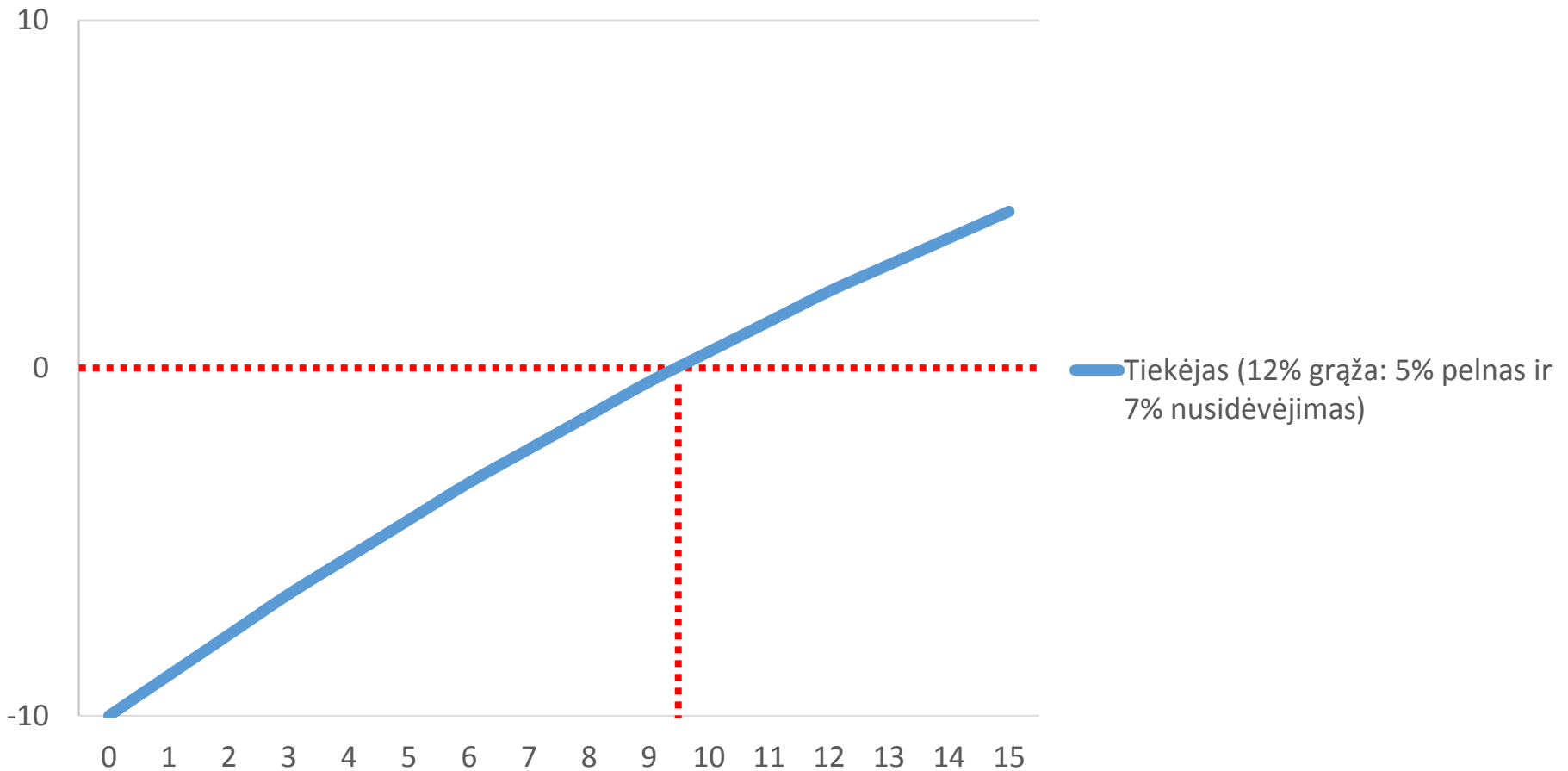
KONKURENCIJA

Didelė rizika

Neribotos grąžos galimybė

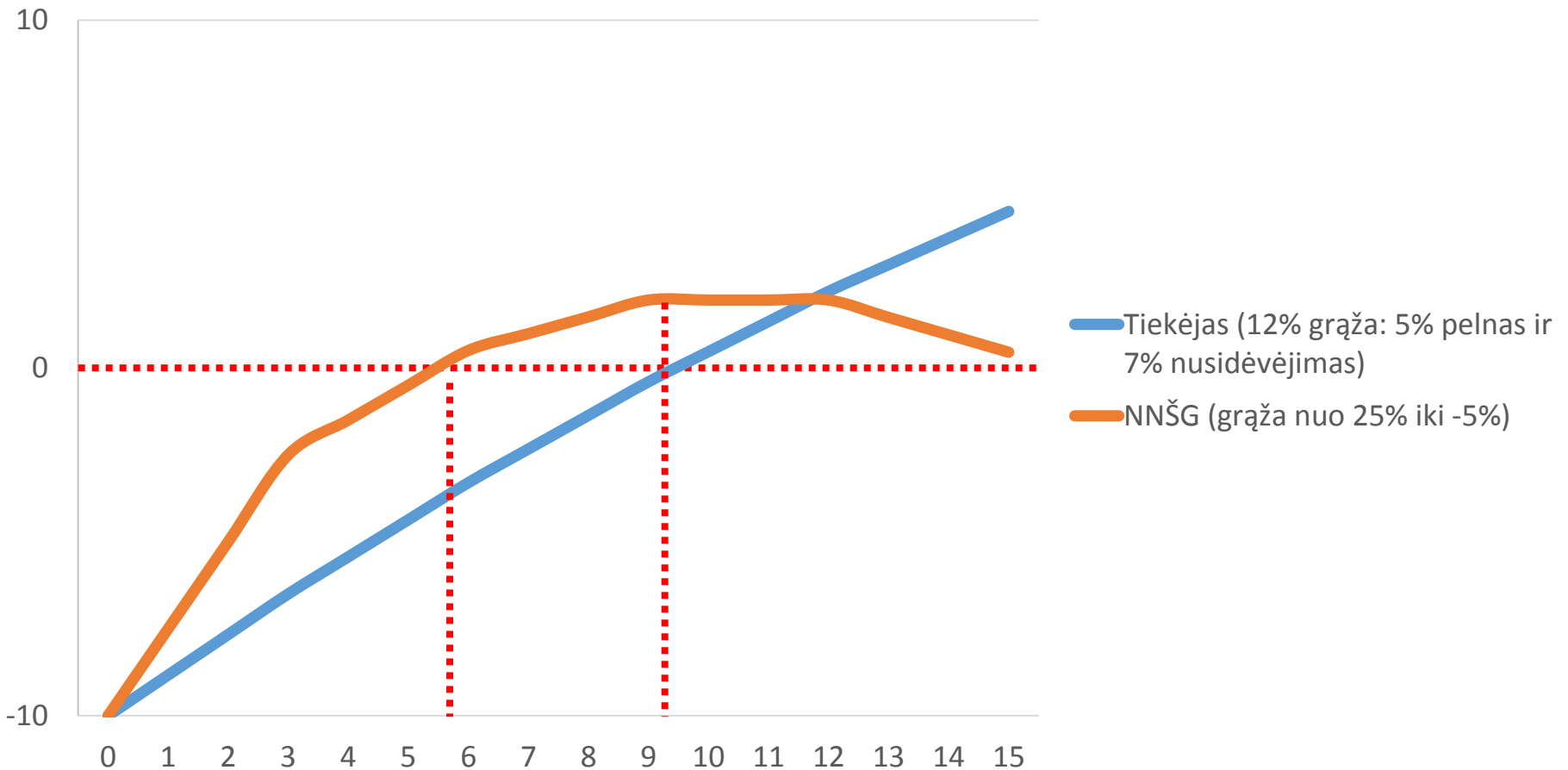
Investicijų grąža: Tiekėjas

10 mln. EUR investicijos pinigų srautai per 15 metų

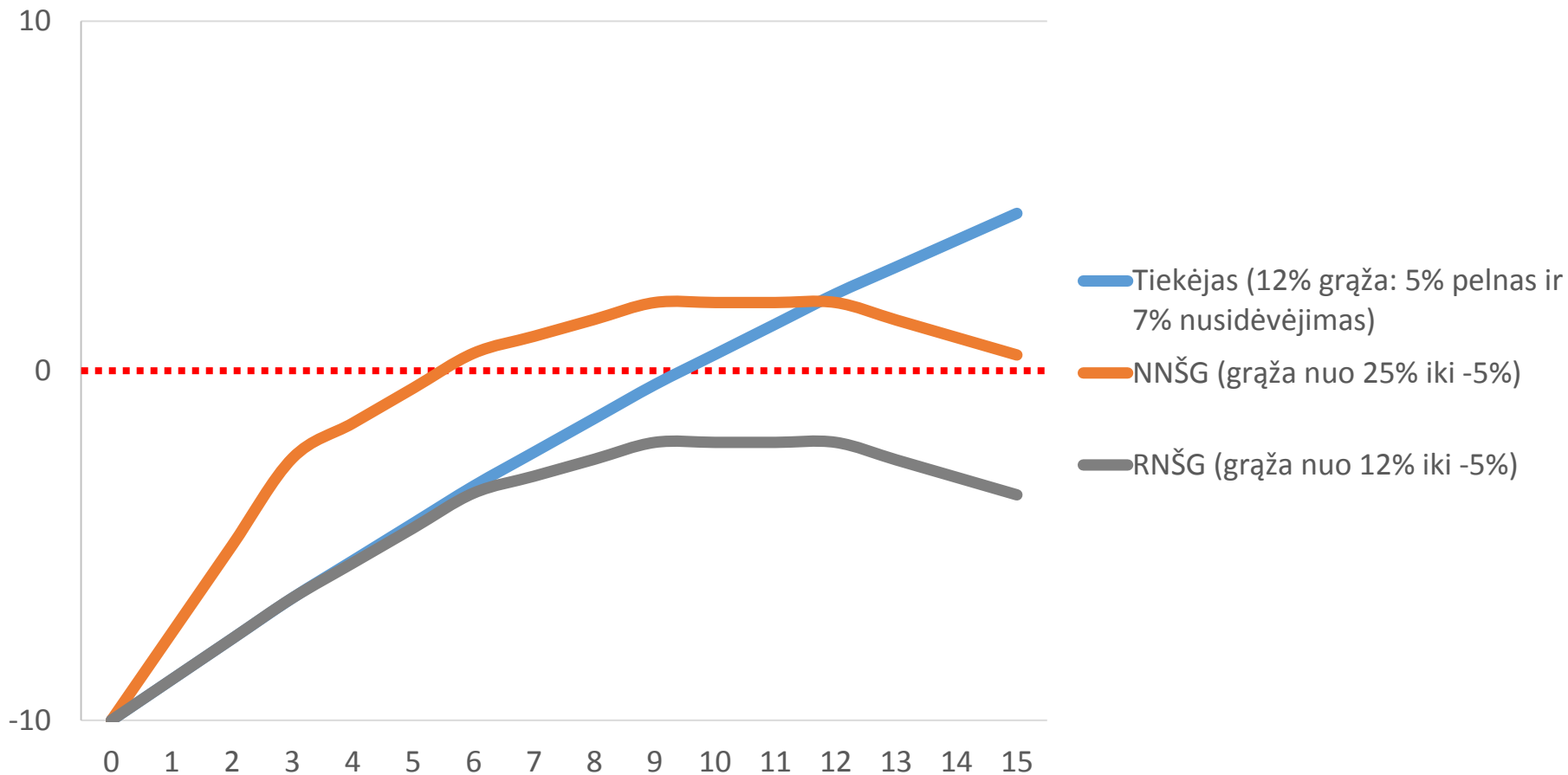
Investicijų grąža: Tiekėjas ir Nereguliuojamas gamintojas

10 mln. EUR investicijos pinigų srautai per 15 metų

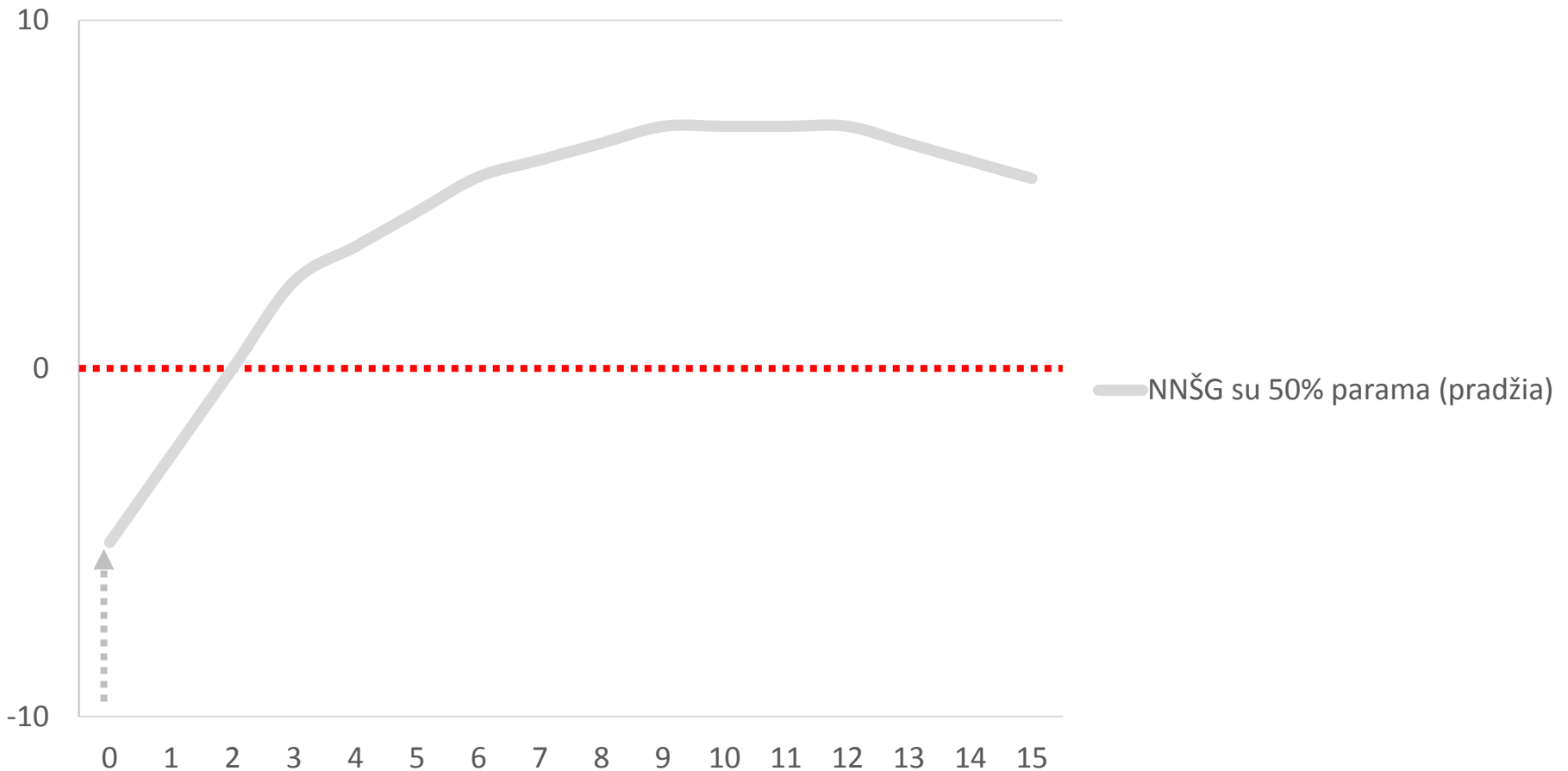
Investicijų grąža: Tiekėjas, nereg. NŠG ir regul. NŠG

10 mln. EUR investicijos pinigų srautai per 15 metų

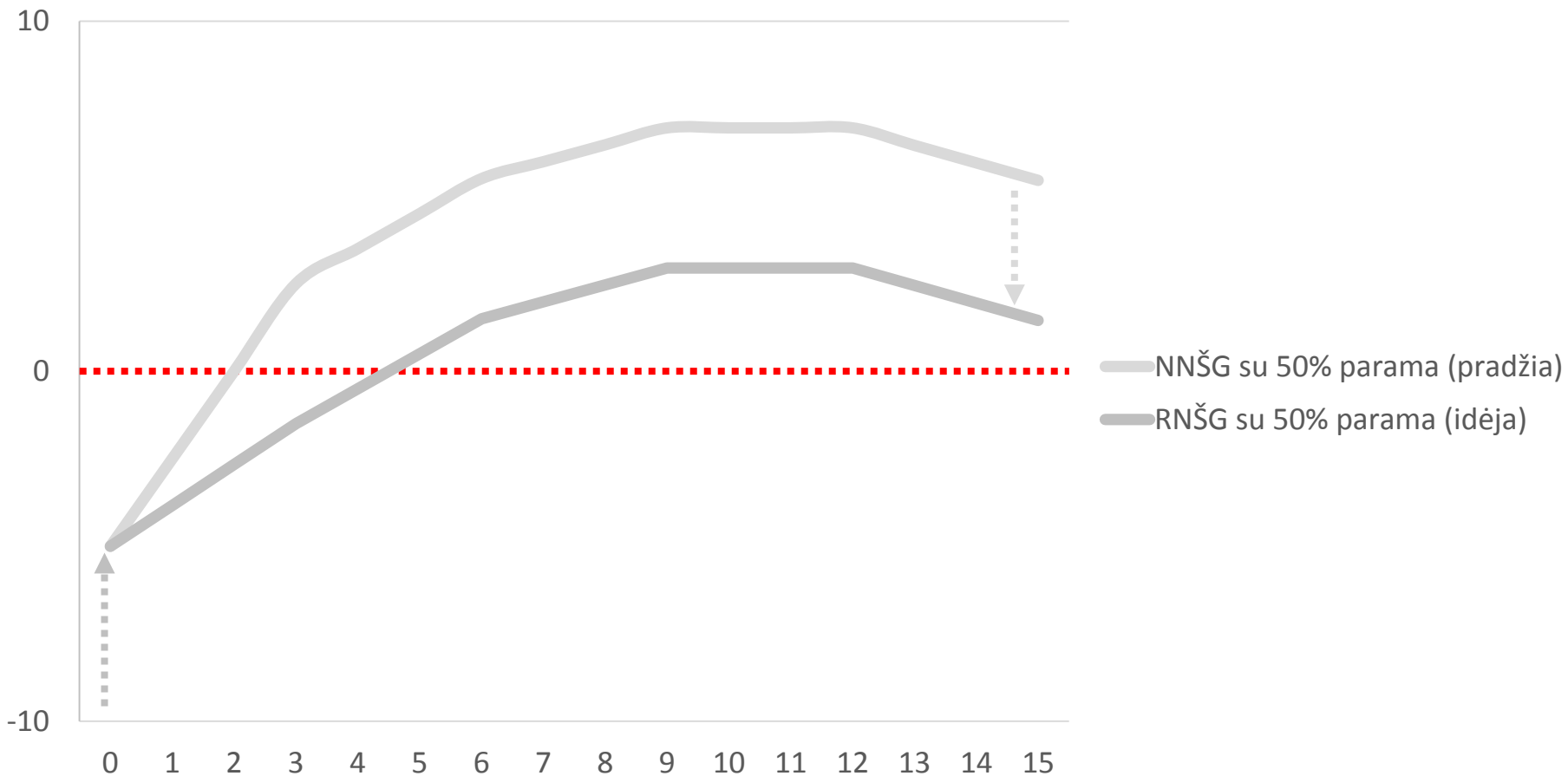
Investicijų grąža: Nereguliuojamas NŠG su 50% parama

10 mln. EUR investicijos pinigų srautai per 15 metų

Investicijų grąža: Sureguliuokime NŠG su 50% parama

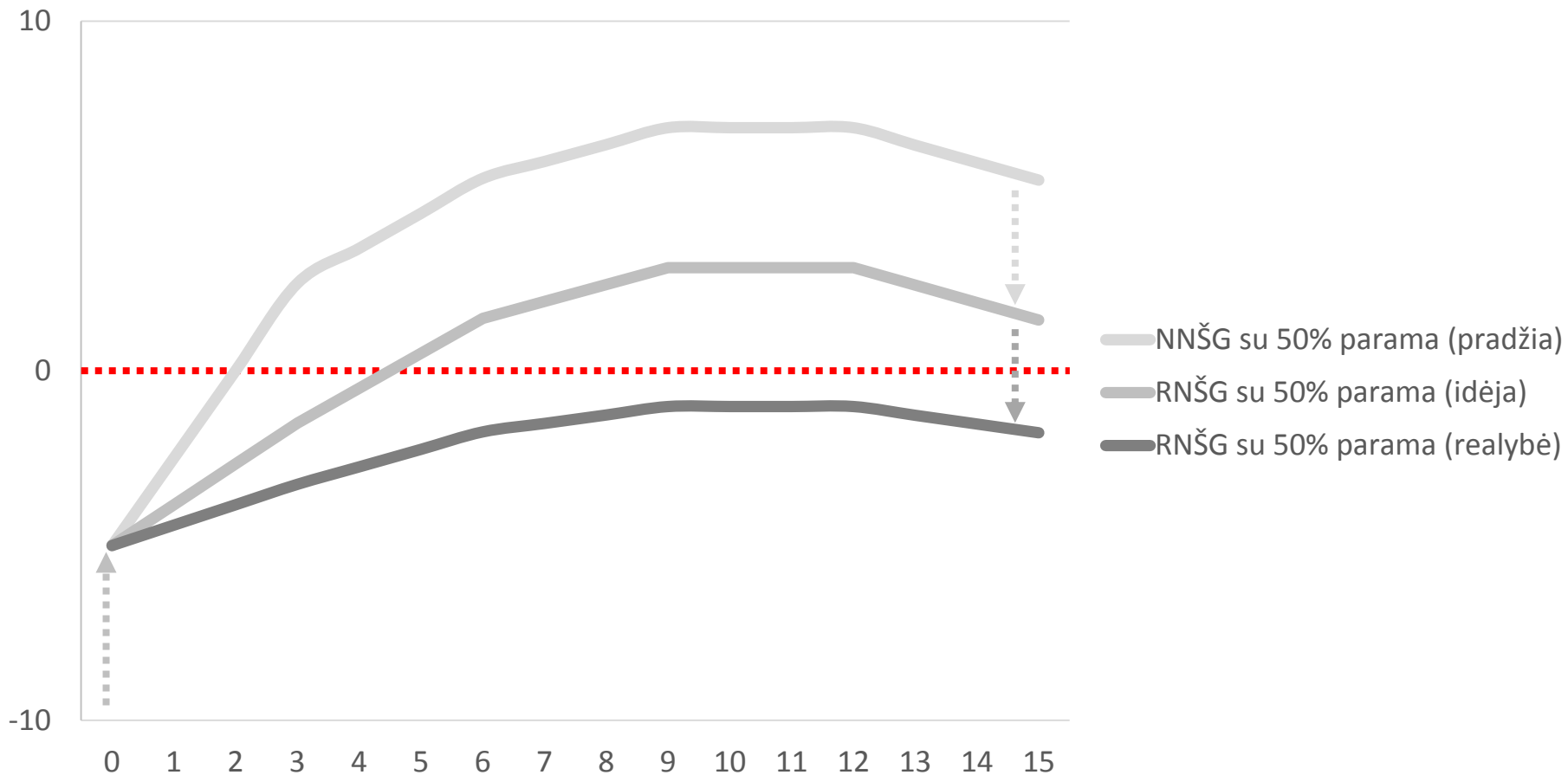
10 mln. EUR investicijos pinigų srautai per 15 metų

Investicijų grąža: Reguliuojamas NŠG su 50% parama

10 mln. EUR investicijos pinigų srautai per 15 metų

Papildomi suvaržymai reguliuojamiems gamintojams

Suvaržymai konkuruojant su šilumos tiekėjais

- Dalyvavimas aukcionuose **skirtingais kaštais**: visi / kintami
- Tiekėjai **net neįtraukia visų kintamų** kaštų, pvz. pelenai, biokuro tyrimai, biržos mokestis
  - Neproporcingas NŠG balansavimas: pastovios sąnaudos **apmokamos du kartus** - NŠG ir vartotojų
  - **Papildomas šilumokaitis** mažina NŠG katilinės efektyvumą
  - **DU lubos** nustatomos ne pagal miestą, o pagal pagaminamos šilumos kiekį

Suvaržymai konkuruojant su nereguliuojamais gamintojais

- **Nėra galimybės** šildymo sezono metu **kompensuoti** vasarą patirtų nuostolių
Reikalingas **papildomas administracinis resursas** reguliuojamos veiklos ataskaitų rengimui
- Patiriamos **papildomos sąnaudos biokuro pirkimuose** (biržos mokesčiai, savaitiniai biokuro tyrimai, pirkimų specialistas)
- **Viešai skelbiama kainos struktūra** atveria kortas aukcionuose

Išvados

- **NŠG atsiradimas ženkliai sumažino šilumos kainas vartotojams:**
  - 1) Esamoje kainų metodologijoje „užprogramuotas“ šilumos kainos mažėjimas NŠG sąskaita
  - 2) NŠG atsiradimas „dujiniuose“ miestuose paskatino ir šilumos tiekėjų investicijas į biokurą
- **Reguliuojami NŠG yra esamo reguliavimo įkaitai su užprogramuotais nuostoliais**
- **Esama reguliavimo sistema trumparegiška:**
  - Tikėtina, kad naujų reguliuojamų NŠG ateityje nebeatsiras
  - Pastebima esamų NŠG koncentracija ir konkurencijos mažėjimas
  - Galimi esamų NŠG, ypač reguliuojamų, bankrotai
- **Norint, kad Lietuvos šilumos sektorius būtų laikomas pavyzdžiu ne tik Ukrainai, bet ir visai Europai, reikalinga iš esmės peržiūrėti šilumos sektoriaus reguliavimą**
  - Palaikome VKEKK iniciatyvą keisti NŠG reguliavimą esamuose ŠŪ įstatymo rėmuose
  - Esamas ŠŪ įstatymas turi būti adaptuojamas prie pasikeitusios rinkos situacijos, kai monopoliją daugelyje miestų jau pakeitė konkurencija

Pasiūlymai

- **Dėl reguliuojamų NŠG problemų galimų sprendimų:**
  - Atleisti reikšmingos įtakos nedarančius reguliuojamus NŠG nuo reguliavimo – konkurencija yra pakankamas instrumentas užtikrinti žemiausias kainas vartotojams
  - Panaikinti reguliuojamo NŠG statusą ES paramą gavusiems gamintojams po to, kai baigiasi įsipareigojimo ES laikotarpis
  - Netaikyti reguliavimo dėl „de minimis“ paramos gavimo - nauda neatsveria kaštų
- **Dėl bendros šilumos ūkio sistemos ateities:**
  - Atskirti šilumos tiekimą nuo gamybos: tiekimas – monopolis, gamyba - konkurencija
  - Suteikti galimybę visiems gamintojams konkuruoti lygiomis sąlygomis
  - Įvesti kainos lubas (bet ne sąnaudų reguliavimą) ten, kur konkurencija nepakankama
  - Pradėti taikyti dvinarę šilumos kainą gyventojams (fiksotą už tiekimą ir galią, bei kintamą už šilumos energiją)
  - Visais įmanomais būdais išvengti ketvirtojo šilumos gamintojo statuso „bazinio NŠG“ atsiradimo, neišsprendus esamų problemų

AČIŪ

Aktualijos 2012 m.

Aktualijos 2016 m.

